Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP-WHITE]
Проект!

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

X

Изходящ №
Министерство на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от проф. Георги Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2027 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2027 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД).

Студентското кредитиране има за цел разширяването на условията за достъп до висше образование, давайки възможност на граждани на Република България, граждани от други държави, членки на Европейския съюз, граждани на други държави от Европейското икономическо пространство и на Конфедерация Швейцария да кандидатстват за банков

ПРОЕКТ

кредит по реда на ЗКСД, като по този начин финансовата отговорност за обучението се споделя между студентите/докторантите и държавата.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 13, ал. 4 от ЗКСД максималният размер на новите държавни гаранции се одобрява ежегодно с Решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

За периода от 01.09.2010 г. до 31.12.2025 г. са сключени 22 733 броя договори за кредити на студенти и докторанти в общ размер на 90 614 281,65 евро (177 226 130,47 лв.).

В изпълнение на чл. 4, т. 2 от ЗКСД държавата предоставя финансова подкрепа при кредитирането на студентите и докторантите, като погасява кредитното задължение или част от него в случаите, предвидени в този закон – при раждане/осиновяване на второ или следващо дете, при настъпване на смърт на кредитополучателя или при настъпване на трайна неработоспособност. В тези случаи държавата погасява задължението на кредитополучателя към банките, а кредитополучателят или неговите наследници не дължат връщане на сумата, която държавата е платила на банката. За периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2026 г. държавата е погасила задълженията на 49 починали кредитополучатели, на 256 кредитополучатели, при които е настъпило обстоятелството раждане на второ или следващо дете, и на 17 кредитополучатели поради настъпване на трайна неработоспособност.

Държавата погасява неизпълнената част от задълженията на кредитополучателите по Закона за кредитиране на студенти и докторанти и при настъпване на предсрочна изискуемост на кредита в случаите, когато кредитополучателите не погасяват задълженията си към банките. Броят на предсрочно изискуемите кредити от 01.09.2010 г. до 30.06.2026 г. е 1644.

Общият размер на платените от държавата кредити – опростен дълг и активирана гаранция за периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2026 г. е 9 330 762,17 евро, от които 7 745 433,96 евро е активираната гаранция и 1 585 328,21 евро е опростеният дълг.

Когато държавата изплати задълженията на кредитополучателите към банките, в нейна полза възниква правото да получи от тях всичко, което е платила за тяхна сметка заедно със законната лихва от момента на плащането. Вземанията на държавата срещу кредитополучателите са частни държавни вземания и се установяват и събират от Националната агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите (чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти докторанти).

До 2025 г., включително, размерът на одобрената държавна гаранция и изпълнението ѝ съгласно сключените с банките споразумения и договорените от тях кредити е, както следва:

ПРОЕКТ

Години	Одобрен максимален размер на държавната гаранция с РМС	Размер на държавната гаранция съгласно сключените споразумения с банките	Размер на договорените кредити (поет ангажимент)	Изпълнение на лимита по издадените държавни гаранции	Брой на договорените кредити
2010	40,0 млн. лв.	25,0 млн. лв.	14 262 706 лв.	57,05%	2 841
2011	40,1 млн. лв.	34,0 млн. лв.	17 818 385 лв.	52,41%	3 978
2012	80,5 млн. лв.	32,0 млн. лв.	17 169 723 лв.	53,66%	3 612
2013	80,5 млн. лв.	34,0 млн. лв.	19 856 841 лв.	58,40%	3 143
2014	40,0 млн. лв.	33,0 млн. лв.	21 773 403 лв.	65,98%	2 470
2015	50,0 млн. лв.	41,0 млн. лв.	24 012 431 лв.	58,57%	1 884
2016	50,0 млн. лв.	45,5 млн. лв.	10 311 994 лв.	22,66%	1 136
2017	50,0 млн. лв.	42,0 млн. лв.	5 968 179 лв.	14,21%	769
2018	50,0 млн. лв.	43,0 млн. лв.	5 990 599 лв.	13,93%	616
2019	50,0 млн. лв.	44,0 млн. лв.	6 161 527 лв.	14,00%	505
2020	50,0 млн. лв.	39,0 млн. лв.	5 992 520 лв.	15,37%	507
2021	40,0 млн. лв.	30,0 млн. лв.	5 675 368 лв.	18,90%	415
2022	40,0 млн. лв.	32,0 млн. лв.	4 704 643 лв.	14,70%	213
2023	40,0 млн. лв.	32,0 млн. лв.	4 557 529 лв.	14,24%	222
2024	40,0 млн. лв.	31,0 млн. лв.	5 500 979 лв.	13,75%	206
2025	30,0 млн. лв.	22,0 млн. лв.	7 469 305 лв.	24,90%	216

От приложената таблица е видно, че от 2015 г. се наблюдава ежегодно намаляване броя на сключените кредити по ЗКСД, а от 2016 г. има значителен спад по отношение на изпълнението на договорения с банките размер на държавни гаранции.

Очакваният брой на кредитите по ЗКСД през 2026 г. е за около 250 броя, в т.ч. за такси и за издръжка, в общ размер до 5,0 млн. евро. Очакванията са броят на студентските кредити за 2027 г. да започне да нараства, най-вече поради настъпилите в настоящата година законодателни промени в ЗКСД и намаляването на лихвата по кредитите до 3%. В тази връзка предлагаме максималният размер на новите държавни гаранции за 2027 г. да бъде до 10,0 млн. евро. Размерът е по-малък в сравнение с предходните години, предвид трайната тенденция за намалено кредитиране на студенти и докторанти, но би гарантирал увеличение до 2 пъти на отпуснатите кредити през 2027 г.

Одобреният от Министерския съвет максимален размер на новите държавни гаранции се включва в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, като в случая ще бъде включен в ЗДБРБ за 2027 г.

Предложеният проект на акт ще обхване обучаващите се в редовна форма на обучение студенти и докторанти в 38 държавни висши училища и в 14 частни висши училища.

С проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2027 г. по ЗКСД не се хармонизират актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Предложеният проект на Решение не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което към проекта на акт е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2

ПРОЕКТ

към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът на Решение е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на МОН, като на основание чл. 73 от Административнопроцесуалния кодекс за проекта на акт е определен по-кратък срок за обществено обсъждане, предвид определените от министъра на финансите срокове за внасянето му за разглеждане в Министерския съвет. С Решение № 598 на Министерския съвет от 06.08.2026 г. за бюджетната процедура за 2027 г. е определено в срок до 04 септември 2026 г. министърът на образованието и науката да внесе в Министерския съвет за разглеждане проект на решение за одобряване на максималния размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени през 2027 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти. За да бъде спазен указаният срок, общественото обсъждане на проекта на акт следва да се проведе в по-кратък срок с продължителност от 14 календарни дни.

Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

С оглед изложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме предложения проект на Решение.

X

ПРОФ. ГЕОРГИ ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ